

Eksamen på Økonomistudiet sommer 2019

Offentlig Forvaltning – Jura og Politik

15. august 2019

3-timers prøve med følgende hjælpemidler:

- Danmarks Riges Grundlov
- Forvaltningsloven
- Offentlighedsloven
- Den kommunale styrelseslov

Dette eksamenssæt består af 5 sider incl. denne forside.

Til dette eksamenssæt hører 3 bilag (Bilag A, B, C).

Syg under eksamen:

Bliver du syg under selve eksamen på Peter Bangs Vej, skal du

- kontakte en eksamensvagt for at få hjælp til registreringen i systemet som syg og til at aflevere blankt
- forlade eksamen
- kontakte din læge og indsende lægeerklæring til Det Samfundsvidenskabelige Fakultet senest 5 dage efter eksamensdagen.

Pas på, du ikke begår eksamenssnyd!

Det er eksamenssnyd, hvis du under prøven

- Bruger hjælpemidler, der ikke er tilladt
- Kommunikerer med andre eller på anden måde modtager hjælp fra andre
- Kopierer andres tekster uden at sætte citationstegn eller kildehenvise, så det ser ud som om det er din egen tekst
- Bruger andres idéer eller tanker uden at kildehenvise, så det ser ud som om det er din egen idé eller dine egne tanker
- Eller hvis du på anden måde overtræder de regler, der gælder for prøven

Du kan læse mere om reglerne for eksamenssnyd på Din Uddannelsesside og i Rammestudieordningens afs. 4.12.

Offentlig Forvaltning – Jura og Politik
Re-eksamen 15. august 2019

Spørgsmål:

- 1) Gør rede for den rationelle idealmodel for beslutningstagen

- 2) Analysér beslutningerne omtalt i Bilag A (dansk krigsdeltagelse) og i Bilag B (dansk udlændingepolitik) såvel i et beslutningsteoretisk som i et forfatningsretligt perspektiv

- 3) Giv en vurdering af undersøgelseskommissioner i relation til Grundlovens § 15 (inddrag Bilag C)

Den krigsudredning, der blev fremlagt tirsdag, bekræfter på afgørende punkter den kritik, der har været af, at Danmark i 2003 valgte at gå med i krigen mod Irak: Efterretningsoplysninger blev strammet, og centrale oplysninger blev holdt tilbage, inden daværende statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) med det smallest mulige flertal og uden opbakning fra hverken FN eller NATO valgte at gå i krig med Irak.

»Det kan konstateres, at regeringen i en række tilfælde ikke videregav vigtige oplysninger til Folketinget, eller at regeringen 'strammede' oplysninger, så de gav Folketinget et ufuldstændigt billede af situationen,« konkluderer krigsudredningen. Samtidig står det klart, at hele forløbet

med FN-inspektioner efter masseødelæggelsesvåben blev betragtet som 'en fælde', der skulle lokke Irak ud i en reaktion, der kunne lovliggøre et angreb på landet.

Krigsudredningen går relativt hårdt til biddet i sine konklusioner om processen frem mod beslutningen om at gå i krig med Irak.

Den historiske udredning blev sat i værk i 2016, efter at Lars Løkke Rasmussens regering i 2015 havde valgt at lukke Irak- og Afghanistankommissionen i utide.

Regeringen var på vej ud i et mindretal i spørgsmålet om, hvorvidt Irak- og Afghanistankommissionens arkiver skulle offentliggøres efter lukningen, og løsningen blev, at nedsætte en historisk undersøgelse, der skulle overtage kommissionens arkiver.

Indtil tirsdag formiddag så det ud til, at krigsudredningen ville være det sidste endegyldige punktum for danske undersøgelser af grundlaget for krigen. Der er trods alt gået 16 år siden krigen begyndelse, arkiver er ved at gå tabt, og beslutninger fortaber sig i erindringerne.

Nu kan boet gøres op

Men krigsudredningens konklusioner er på en række punkter så belastende for tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) og udenrigsminister Per Stig Møller (K), at oppositionspolitikere nu lufter muligheden for en ny kommission.

Den beslutning vil i givet fald ligge på lur efter det kommende folketingsvalg, og tiden må vise, hvor meget gas der i sidste ende er i de balloner, der blev opsendt på dagen, hvor udredningen blev offentliggjort.

Efter tirsdag formiddag kan boet gøres således op:

■ Efterretninger om Irak blev strammet, blandt andet oplysningerne om, hvorvidt Irak havde masseødelæggelsesvåben.

■ Centrale oplysninger blev holdt tilbage, blandt andet om USA's formål med krigen, nemlig regime-skifte.

■ Forløbet, hvor Irak skulle tvinges til at acceptere FN-inspektioner blev betragtet som en fælde, der skulle gøre det muligt lovligt at angribe Irak.

■ Den danske Irak-politik frem mod krigen blev helt overvejende besluttet af statsminister Anders Fogh Rasmussen.

Til gengæld så viser krigsudredningen også, at der er mangler i vores viden om Danmarks krig i Irak:

■ Det er ikke afklaret, om Irakkri-gen i sidste ende var lovlig eller ej. Det var ikke en del af udredningens kommissorium at undersøge dette forhold.

■ Vi ved ikke, om danske styrkers udlevering af fanger i Afghanistan og Irak var i overensstemmelse med folkeretten. Udredningen ser kun på forløbene op til krigsbeslutningerne i Folketinget.

■ Det er ikke blevet undersøgt, om Folketinget blev underinformert

eller modtog forkerte oplysninger i tiden efter, at krigsbeslutningerne blev taget.

Udredningen beskriver, hvordan regeringen i flere tilfælde »videregav oplysninger og vurderinger, der ikke var i fuld overensstemmelse med de indhentede oplysninger og de interne overvejelser« især i spørgsmålet om Iraks lagre af masseødelæggelsesvåben.

Bilag B

Uddrag af Information, 23. marts 2019

I denne uge begyndte debatten om udvisning af kriminelle igen. Tirsdag klokken 12 afgjorde Højesteret sagen mod den kroatiske statsborger Jimmi Levakovic, som var tiltalt i en sag om røveri og tidligere er dømt 26 gange for blandt andet tyveri samt overtrædelse af loven om

euforiserende stoffer, færdselsloven og våbenloven. Levakovic blev af Højesteret kendt skyldig i sagen og fik to års fængsel – men på trods af de mange tidligere domme blev han ikke udvist. Det har fået en række partier til overveje stramninger af udlændingeloven: »

Han skulle have været udvist. Når man har fået så mange domme og tilsyneladende bare bliver ved med at begå kriminalitet, så forstår jeg ikke, at man ikke bliver udvist«, siger Martin Henriksen fra Dansk Folkeparti.

Martin Henriksen har på baggrund af dommen rettet henvendelse til regeringen for at finde ud af, om den vil være indstillet på at stramme yderligere op på udvisningsreglerne.

I Venstre er man positiv over for eventuelle stramninger.

»Vi ser bestemt gerne på lovgivningen, for jeg tror, de fleste danskere finder afgørelsen helt urimelig. Denne regering er om nogen opmærksom på at stramme op, hvor det overhovedet kan lade sig gøre,« skriver retsordfører for Venstre, Preben Bang Henriksen, i et skriftlig svar.

Også socialdemokraterne mener, at man bør kigge på mulige stramninger efter sagen mod Levakovic tirsdag.

Men kigger man længere tilbage end tirsdag, har de danske domstole og anklagemyndigheden allerede strammet deres praksis. Det viser en gennemgang af tal og domme fra 2018 for udvisning af kriminelle, som Information har foretaget.

Information har blandt andet gennemgået antallet af ansøgninger fra anklagemyndigheden om anke fra landsret til Højesteret, antallet af domme på mere end et år uden udvisning og afgørelser i en række sager ved Højesteret.

Gennemgangen viser blandt andet, at anklagemyndigheden i sager om udvisning i perioden 2007 til 2017 i gennemsnit kun ankede én sag om året fra landsretterne til Højesteret – i 2018 var tallet fem. Og at domstolene dømmer udvisning i sager, hvor den tidligere undlod at gøre det.

Ifølge flere juridiske eksperter er tendensen klar.

»Hvis du kigger på det overordnede billede, er der helt klart sket en opstramning i retspraksis,« siger Jonas Christoffersen, direktør for Institut for Menneskerettigheder.

Tidligere så man ifølge Jonas Christoffersen jævnligt sager, hvor udlændinge på trods af domme på flere års fængsel for alvorlig kriminalitet ikke blev udvist. Som den mod Levakovic i denne uge. Det var den type af 'kontroversielle domme', som har givet anledning til offentlig debat om og kritik af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og derfor har den strammere praksis på udvisningsområdet ifølge Jonas Christoffersen været god for menneskerettighedernes legitimitet.

»Der er i dag flere, som siger: Det var ikke menneskerettighederne som sådan, der var noget galt med.

Det var de danske domstoles praksis, og den er blevet strammet.

Bilag C

Weekendpanelet i Jyllands-Posten 28. oktober 2018 Uddrag af højesteretsdommer Jens Peter Christensens Indlæg: "Hvem skal undersøge skandalerne?"

I torsdags afgav Udvalget om Undersøgelseskommissioner en mere end 400 sider lang rapport til justitsministeren. Man kan finde rapporten (Betænkning nr. 1571/2018) på www.jm.dk. Udvalget, som jeg har været formand for, har haft to opgaver. For det første at komme med forslag til, hvordan undersøgelseskommissionerne kan komme til at arbejde hurtigere, billigere og bedre. For det andet at belyse mulighederne for, at Folketinget fremover selv i højere grad kan foretage undersøgelser af politisk-administrative skandalesager.

Problemet er, at undersøgelseskommissionerne både er dyre og langsomme. Arbejdet i en undersøgelseskommission har som oftest taget godt tre år, og prisen har ligget

mellem 11 og 77 mio. kr. Den nye undersøgelseskommission om Skat kommer formentlig til at arbejde i henved syv år, og efter det senest oplyste til Folketinget bliver prisen mere end 300 mio. kr.

I den netop afgivne rapport er der en række forslag til, hvordan undersøgelseskommissionerne kan gøres hurtigere, billigere og bedre. Der kan godt i praksis files og justeres en række steder, og loven om undersøgelseskommissioner kan også forbedres. Men det vil nok fortsat være sådan, at en undersøgelseskommission ofte vil tage mindst et par år og koste et tocifret millionbeløb. Hovedforklaringen er, at kommissionerne af regering og folketing typisk bliver bedt om at undersøge et kompliceret og langvarigt hændelsesforløb, hvor man nøje skal finde ud af, hvem der har gjort hvad hvornår og hvorfor, og dertil vurdere, om nogle kan gøres juridisk ansvarlig for det, de har gjort eller ikke gjort.

De meget lange og dyre kommissionsundersøgelser har naturligt fået Folketinget til at interessere sig for, om tinget i højere grad selv kan undersøge sagerne. Udvalget fik derfor sidste sommer den yderligere opgave at se på mulighederne for sådanne parlamentariske undersøgelser. I dag har Folketinget, hvis det ønsker at bore i en sag, hvor ministeren måske er

kommet på afveje, eller noget i hans ministerium er gået i svang, mulighed for at stille spørgsmål til ministeren og kalde ministeren i samråd i et folketingsudvalg, hvor ministeren så kan udsørges.

Det helt centrale spørgsmål i den kommende debat vil formentlig være, om et undersøgende folketingsudvalg skal have adgang til ikke alene at udsørgere ministerer men også ministerens embedsmænd. Noget sådan kendes i andre lande, men herhjemme har man hidtil holdt fast i, at Folketinget må holde sig til ministeren, idet det er ham, der er ansvarlig over for tinget.

Det er nu op til Folketinget og regeringen at beslutte, hvad der videre skal ske. Hidtil har enighed ikke været overvældende, når det gælder parlamentariske undersøgelser.